

Žert

Milan Kundera

Kontext

- 2. polovina 20. století
- zcela jednoznačně ovlivnila světovou literaturu 2. světová válka
- podstatný rozdíl mezi prvními literárními reakcemi na válku u východních a západních spisovatelů
- Východ – násilný patos, uvědomělý pohled na válku, válečná vyprávění se soustředila především na vrcholné a pompézní scény
- Západ – nový pohled, střízlivé nepatetické líčení válečných scén, autor se nebál představit člověka degradovaného z hrůz války a rozbor psychiky jedince přinesl daleko dojemnější situace než hromadné vraždění vojáků, satirické či jen humoristické válečné romány
- krize v mezilidských vztazích
- objevují se snahy určitých (a to velkých) skupin lidí distancovat se od „těch nahoře“
- formální experimenty v literatuře (nový román)
- literatura znovu objevuje staré mýty
- obrovský rozmach literatury řemeslně zvládnuté (populární literatura) – tato literatura však nemá větší ambice po stránce umělecké a myšlenkové
- v literární i výtvarné tvorbě mnohdy mizí hranice mezi uměním vysokým a nízkým (kýč již není odmítán tak kategoricky)

Postmodernismus

- Umberto Eco - Jméno růže
- Vladimir Nabokov - Lolita

Česká literatura:

- Bohumil Hrabal - Ostře sledované vlaky, Obsluhoval jsem anglického krále
- Ladislav Fuks - Spalovač mrtvol, Pan Theodor Mundstock
- Josef Škvorecký - Zbabělci
- Jan Otčenášek - Romeo, Julie a tma
- Ota Pavel - Smrt krásných srnců
- Vladimír Páral - Milenci a vrazi

- Arnošt Lustig - Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou

Existencialismus

- Albert Camus - Cizinec, Mýtus o Sisyfovi
- Jean Paul Sartre - Zeď

Neorealismus:

- Alberto Moravia - Horalka
- Pasolini - Saló aneb 120 dní Sodomy

Beatnici (beat generation):

- Allen Ginsberg - Kvílení
- Jack Kerouac - Na cestě
- Burroughs - Feták, Teplouš, Nahý oběd
- Charles Bukowski - Všechny řítě světa i ta má, Hollywood

Rozhněvaní mladí muži:

- Amis Kingsley - Šťastný Jim

Nový román:

- Robbe-Grillet - Gummy

Absurdní literatura/drama:

- Alfred Jarry - Nadsamec
- Samuel Beckett - Čekání na Godota
- Ionesco - Plešatá zpěvačka
- Václav Havel - Audience

Magický realismus:

- G. G. Márquez - Kronika ohlášené smrti, Sto roků samoty
- Michail Bulgakov - Mistr a Markétka

Velká Británie:

- Anthony Burgess - Mechanický pomeranč
- Golding - Pán much

Německo:

- Günter Grass - Plechový bubínek

USA:

- Truman Capote - Snídaně u Tiffanyho
- Doctorow - Ragtime
- Joseph Heller - Hlava XXII
- John Irving - Svět podle Garpa, Pravidla moštárny
- Ken Kesey - Vyhodme ho z kola ven
- Salinger - Kdo chytá v žitě
- William Styron - Sophiina volba

Rusko:

- Maxim Gorkij - Matka
- Pasternak - Doktor Živago
- Alexandr Solženicyn - Jeden den Ivana Děnisoviče, Souostroví Gulag

Autor

- postmodernismu
- Termín postmodernismus se poprvé objevil v USA a to ve spojení s vývojem architektury -> dostala se do slepé uličky ve vztahu k člověku (dogmatické podřizování stavy jejímu účelu a funkci)
- Postmodernismus je od 60. let přirozenou reakcí proti modernismu
- Postmodernistické literární dílo se staví proti moderním a avangardním tendencím.
- Ve většině postmodernistických románů se uplatňuje dvojúrovňost estetického vnímání díla -> dvě linie díla (dějová a meditativní/filozofická)
- Kundera chce vytvořit jakousi syntézu obou přístupů - v románu obsažena složka meditativní i epická
- Postmodernistické romány mají často sklon k mystifikaci (připomínají díla časově starší)
- Postmodernistická díla umožňují velké množství interpretací
- Milan Kundera je světový spisovatel, ke kterému se česká literatura hrdě hlásí
- Kundera se narodil v Brně a vystudoval filozofickou fakultu UK, ale nakonec dokončil filmovou fakultu AMU
- Žije ve Francii, k čechám zvláštní vztah
- Píše ve třech jazycích: Čj, Fr, Šp
- Mnoho knih u nás dosud nebylo vydáno
- Obviněn z pornografie a sexismu ("Odborník na písemné souložení")
- Motivy: degenerované vztahy, stereotyp, vztahy bez citů, kýč
- Leitmotiv: HRA - postavy hru hrají, ta se však vymkne a obrací se proti nim (už není možné návrat zpět); hra je zároveň důkazem toho, že nemáme lidské osudy nikdy ve vlastních rukou
- Často čtenáře poučuje (v úvodu nebo doslovu), vysvětluje své úvahy

- Žena zobrazována jako sexuální objekt
- časté aluze
- na děj nahlíženo z několika pohledů